

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Mândria națională.

Este o mare fericire pentru orișicine a face parte din un popor vrednic, din un popor, care prin munca sa cinstită, prin faptele sale strălucite și prin însușirile sale bune, și-a întemeiat un nume bun în lume și și-a câștigat cinstea celorlalte popoare. Nu este însă ușor lucru a ajunge la aceasta. Popoarele mari și puternice, cari stau azi în fruntea mișcărilor și înaintării omenirii, cum sunt bună-oară Nemții, Francezii, Englezii, Italianii ș. a. au trebuit să muncească veacuri întregi și au fost nevoite să jertfească mult, foarte mult, până când au ajuns acolo, unde sunt ele azi, recunoscute de popoare vrednice și purtătoare de rază de lumină și de binefacere pentru întreaga omenime.

Dacă popoare mari, cum sunt cele pomenite mai înainte, au dat de greutate, de sigur, că popoarele mai mici trebuie să și încorde toate puterile, ca să poată învinge greutatea și pedecile ce le stau în calea înaintării.

Un astfel de popor, dornic de înaintare este și poporul românesc.

Din trecutul lui plin de viață și înjunsuri, vedem, că în mijlocul celor mai grele împregiurări, el a știut nu numai să și păstreze neatinsă naționalitatea sa, dar și a făcut mari și însemnate servicii Europei întregi. Veacuri de-a rândul el a susținut lupta cu oardele pă-

gâne și crunte de Turci și Tătari, oprindu-i multă vreme în calea lor de cuceriri, fiind ca un zid de apărare pentru țerile din Apusul european.

Istoria ne-a păstrat pomenirea de mari și strălucite fapte de ale strămoșilor nostri și mândrie trebuie să ne cuprindă, când cetim despre luptele uriașe și despre destoinicia în fapte ale lui Ioan Huniade și a fiului său Mateiu Corvinul, apoi ale voievozilor Mircea-cel-Mare, Vlad Țepeș, Ștefan-cel-Mare, Mihaiu-Viteazul și alți mulți.

Nu arma deci, nu lupta dreaptă a fost ceea-ce a supus în cele două veacuri din urmă pe Români și și-a închinat, cu uneltirile viclene, de cari s-au folosit popoarele, cu cari Românii au avut nefericirea a trăi împreună. Aici la noi și-au apăsă treptat prin uneltiri și viclenie nemeșii unguri, ear în România voievozii fanarioți, cari venind din Constantinopol, au adus cu sine o droaie de Greci, lipitori, ce au supt până la măduvă pe biet Românul.

Stăpânirea acestora, a nemeșilor unguri și a fanarioților greci, ca ori-ce lucru păcătoș, numai până atunci a putut dăinui, până-când s-a început a se răspândi și pe la noi razele deșteptării popoarelor și simțul și ideile de libertate.

Astfel în jumătatea dintâiu a veacului nostru alungați sunt fanarioții din România și la noi (la 1848) frânte sunt

pentru totdeauna lanțurile grele ale iobăgiei.

Din acest cîș, rupt fiind cel mai mare zăgaz, ce ținea locului și nădușit pe poporul nostru, el apucă cu pași siguri pe calea înaintării și merge înainte fără preget, fără șovăire.

Faptele lui, fie pe calea păcii, fie războinice, sunt de aci înainte privite cu mirare de lume și prețuite cum se cuvine, în ciuda unor dușmani ai neamului nostru, cum sunt Maghiarii și Rușii.

Vorbele și faimele rele, ce acestia și alți dușmani le-au răspândit despre noi, s-au dovedit de mincinoase și lumea ne-a judecat după fapte, ear faptele au fost de așa, încât toată Europa a venit la credința, că *poporul român e un popor harnic, un popor, care trebuie recunoscut de vrednic și pus alături cu popoarele celorlalte, cari lucră pentru binele și înaintarea omenirii.*

Despre aceasta până acum nu ni-s-a dat o dovadă mai strălucită, ca petrecerea iubitelui nostru, Domnitor Francisc Iosif în mijlocul nostru, la deschiderea Porților-de-fer și vizita Sa făcută la București, cari toate, dar cu deosebire aceasta din urmă, au fost mari și strălucite sărbători și de mare însemnătate pentru toți Românii.

Fată pentru ce:

Atât la Porțile-de-fer, cât și firește la vizita Domnitorului nostru în România, Românii au eșit la iveală mai cu deo-

FOIA.

Din biografiile scriitorilor români.

De

George Adamescu.

— Dare de seamă —

Vrednica „Biblioteca pentru toți” a lui C. Müller din Bacurești, în broșura mai nouă și cu numărul 85, ne face cunoscută viața și scrierile alor 18 scriitori de ai noștri dintre cei mai de frunte. Este de însemnătate această cărțiță, căci dl Adamescu, pe lângă păsurile din viață ale scriitorilor, ne dă și scrierile de căpetenie, precum și moartea și felul lor de a scrie.

Șirul biografiilor (descrierilor de viață) se începe cu vestitul cronicar moldovan *Miron Costin*, care a trăit și a scris în veacul al XVII-lea și se sfârșește cu scriitorul din vremea noastră *Alexandru Odobescu*. Între acestea se află înșirați ceilalți scriitori, croniciari, istorici, poeți ș. a., între cari găsim pe unul din suta trecută, *Ienache Văcărescu*,

înlocatul patriot și Român, care a lăsat următorul testament:

Urmașilor mei Văcărești
Las vouă moștenire,
Creșterea limbii românești,
Și-a patriei iubire,

dercință, care trebuie să o urmeze tot Românul!

Tot aici este descrisă viața lui *Nicolae Bălcescu*, care a scris cu penă măiestră viața și faptele mărețe ale lui Mihaiu-Vodă-Viteazul și care a murit departe de țară, în Italia, căzând jertfă iubirii de neam; apoi sfîșm pe *Bolintineanu* și *Alexandri*, pe iubii nostri *povești*: *Anton Pann*, ale cărui scrieri

De prin lume adunate
Și la lume earăși date,

sunt atât de cetite și *Ioan Creangă* ș. a.

Dintre scriitorii nostri din Ardeal și Bănat aflăm biografiile la trei, anume a istoricului *George Șincai*, a marelui dascăl și deșteptătorul României de azi *George Lazar* și a poetului *Andrei Mureșanu*.

Drept probă pentru cetitorii nostri dăm biografia poetului nostru *Andrei Mureșanu*

dimpună cu cea mai însemnată poezie (vers) a sa, care se cântă pretutindenea între Români și care se laudă și în biografie:

ANDREIU MUREȘANU.

(1816—1863).

Născut în orașul Bistrița, Mureșanu învăță mai întâiu aci, apoi la Blaj. Terminând studiile superioare teologice, fu numit învățător la școala română a capelei din Brașov, apoi profesor la gimnasiul catolic din același oraș. Pe atunci (1838—1839) vărul său Iacob Mureșanu conducea „Gazeta de Transilvania”, fundată cu câțiva ani mai înainte de către George Barițiu. Andreiu Mureșanu deveni colaborator la ziarul politic precum și la „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, care apărea Duminică în chip de supliment.

Aci își începe activitatea literară.

La 1850 concură pentru postul de translator și redactor la buletinul oficial al Transilvaniei. Acest buletin se publica la Sibiu în limba germană și română. El fu însărcinat cu aceasta din urmă parte și se stabilă în capitala de atunci a Transilvaniei, pără-

sebite, asupra lor s'a ațintit ochii lumii întregi, se le vadă destoinicia și starea în care se află.

Și lumea, precum și Înaltul oaspe, Împăratul-Rege Francisc Iosif au rămas mulțumiți, încântați chiar de cele-ce au văzut.

La Orșova Împăratul s'a aflat în mijlocul grănițelor români bănățeni, ai căror înaintași au jertfit atâta sânge și avere pentru Tron și patrie.

Vrednicul episcop al Caransebeșului, *Popea*, l'a și atras luarea aminte asupra acestui lucru, ear' Maiestatea Sa a fost foarte mulțumit, văzând și încredințându-se de nou despre alipirea poporului nostru față de Tron și despre simțul seu de ordine.

După-ce Împăratul a trecut granița în România, s'a minunat de cele-ce a văzut. *Deși a auzit multe bune despre România, El n'a crezut, că țeara este în așa stare înfloritoare, cum a aflat-o.*

Primirea însă ce i-s'a făcut peste tot local, la intrare în țeară pe malul Dunării, la București, la Sinaia, defilarea armatei la Cotroceni, toate l-au încredințat, și a încredințat pe toți, că *România este o țeară, care numeră mult și care trebuie băgată în seamă.*

Prin visita Domnitorului nostru eată ce a câștigat poporul român:

Puternicul nostru Împărat a făcut *mare cinste* României prin visita Sa înaltă, o cinste, de care nu s'a bucurat până acuma nici un stat din răsăritul Europei. Prin aceasta s'a dat a se înțelege, că România este cel mai însemnat stat între țerșoarele ce o încungiuură.

Prin aceea, că Înaltul oaspe a fost foarte mulțumit de starea României, a fost încântat de armata ei și aceasta a mărturisit-o pe față, a *ridicat în vază* pe poporul român și a dat a înțelege, că România merge pe cale bună, alătu-

rea cu popoarele fruntașe din Europa. *Vaza și numele bun* al României și al poporului român s'a întărit prin această vizită, așa, încât *bârșitorii neamului nostru siliși sânt să amușească și de ris rămân.* Pentru aceasta le este năz Ungurilor pe toată treaba asta și numai siliși și fără voe scriu bine despre România și despre strălucitele sərbări din țeară, cu atât mai mult, că visita aceasta peste voia lor s'a făcut.

Fapt este, că Românii prin aceasta au câștigat mai mult înaintea Europei, ca Ungurii prin întreaga sərbare a mileniului lor; fapt este, că de mult nu s'au petrecut întâmplări mai mari așa de îmbucurătoare pentru Români, ca această înaltă vizită și urmările ei.

Ea este, alătura cu alte fapte și întâmplări din trecut, cea mai nouă, dar' vie și puternică dovadă despre puterea și destoinicia poporului nostru, care îndreptățește pe fiecare dintre noi a se ține mândru și fericit că este Român!

Estiți din temniță. Iubitul nostru president *Dr. Ioan Raftu* e earăși liber. Vieneri, în 2 Octomvrie c. după prânz la 5 ciasuri, implinindu-și pedeapsa de 8 zile, la care a fost osândit pentru „Manifest“, a fost eliberat din temnița poliției de aici.

Așemenea a fost lăsat liber și dl avocat *Dr. Teodor Mihali* din Dej, după-ce a stat închis 8 zile.

Stăpânirea ungurească poate fi mulțumită, că jertfa s'a făcut.

Pentru noi. Neobositul amic al Românilor, Italianul Roberto Fava, cunoscut ca scriitor de frunte atât în Italia, cât și la noi, a ținut în 29 Septemvrie a. c., o nouă vorbire despre noi, în orașul *Milano*.

Vorbirea ascultată de o mare mulțime a stăruit adâncă însușire pentru cauza noastră, care a fost tâlmăcită cu deosebite pricepere și căldură de cătră aleaul nostru prieten.

sind ziaristica. Ca părtaș al revoluției din 1848, ca unul care publicase „Răsunetul“ tocmai când Românii se găteau de luptă, nu era binevăzut de cercurile conducătoare, ca și toți ceilalți bărbați de frunte ai Românilor. Se înțelege, că această purtare din partea Austriei era nejustificată și nepolitică, pentru-că plătea prin rea-voință sacrificiile făcute de Români pentru ea și pentru-că încurajia pe inamicii ei de atunci — pe Unguri — traciindu-și la un fel cu amicii din vremurile grele. Națiunii române în genere nu i-se recunoscuse drepturile și în parte, bărbații însemnați erau persecutați. Așa și Mureșianu era pus sub directă supraveghere polițienească și cu greu putea publica din când în când vre-o poezie și aceea scrisă cu multă băgare de seamă și cu pseudonimul „Eremitul din Carpați“.

La 1861 fu pus în disponibilitate și venit din nou la Brasov, unde-și petrecu bolnav ultimii ani ai vieții.

Dela dntsul avem o colecțiune de poezii originale, o traducere „Icoana creșterii rele“ și fragmente din „Noșile“ lui Yung.

Primele lui poezii sânt slabe, lipsite de inspirațiune și greoaie ca formă. Ele au mai mult subiecte erotice.

Cele scrise pe la 1845—1850 sânt poezii naționale, în cari cântă trecutul, îndeamnă la muncă și la luptă în prezent și speră în viitor. În multe, limba e încărcată de străinisme, expresiunea prosaică și fondul mărginit la un număr restrins de idei. Fericit a fost însă în „Răsunetul“ de la 1848, care a devenit mai apoi „Marșul națiunii române“. În acele momente de febre și de agitare generală s'a simțit în adevăr ispirat, a arătat acel trecut cu nenorocirile lui, neunierea care a stricat atâta neamului, prezentul nesigur și turburat. În aceas'ă poezie a predicat „unierea în cuget și în simțiri“, singura care va pute aduce unirea reală a tuturor Românilor și a strigat cu accentul puternic al popoarelor cari au conștiința rolului lor:

Murim mai bine 'n luptă cu gloria deplină,
Decât să fim sclavi earăși în vechiu-ne pământ!

După 1850 poeziile lui sânt slabe, mai ales că se adaugă și defectul acesta de a fi

Stergereă paragrafului negru. În cea din urmă ședință a casei magnaților, ținută în 30 Sept. a venit la desbatere proiectul *despre judicatura Curiei*, în lucruri de alegeri. În acest proiect mai vătămător era paragraful, prin care se *oprea preoților și jertelor bisericesti de-a vorbi și a lua parte vre unei partide la alegeri.* Acest paragraf (169) la propunerea contelui Zichy a fost reieptat. Și ei se îngrozesc de volniciile guvernului.

Inchiderea dietei. Dieta maghiară a fost închisă, cu mesagiul regel, Luni, în 5 Octomvrie c. Mandatul deputaților de acum s'a sfârșit și nu peste mult se vor începe nouă alegeri, pentru alți 5 ani. Tâmbălăul earăși va începe în toată țeara.

Asociațiunea transilvană.

De 35 ani avem noi Românii din această țeară o tovărășie de oameni învățați, înființată cu bunul gând de a înainta învățătura sau mai bine zis cultura poporului nostru. Această tovărășie, menită mai ales pentru Ardeleni, s'a numit Asociațiunea (Insoțirea) transilvană sau a Ardelenilor.

Pentru cărmuirea ei este ales un comitet de bărbați fruntași, cari se adună în toată luna, cel puțin odată în Sibiu, ca să chibzuească asupra celor-ce sânt de a se pune la cale. Comitetul este ales de adunarea tuturor membrilor tovărășiei, care se ține în vara fiecărui an, odată într'un oraș, altă-dată în altul.

Tovărăși ai Asociațiunii sânt toți cei-ce plătesc la an cel puțin 5 florini.

Numărul membrilor sau tovarășilor era la sfârșitul anului 1895 de 911.

Întreagă averea chivernisită de comitetul Asociațiunii la sfârșitul anului trecut a fost: 175 mii florini și 85 mii lei (bani de Țeara-Românească — un leu face ceva mai puțin de o coroană de ale noastre).

Asociațiunea transilvană a înființat în Sibiu o școală civilă (mai înaltă) de fete, cu întreținerea căreia a cheltuit în

căutat să spună lucrurile cu precauțiune, ca să nu supere pe cei puternici.

Ori-care ar fi scăderile lui, Mureșianu va rămânea cântătorul aspirațiilor naționale și poate prea bine să fie celebrat pentru o poezie ca și pentru un volum.

Dacă Francezii au făcut statuă lui Rouget de l'Isle autorul cântului Ier național „Marseillaise“, datori sântem să consacram o pagină din istoria literaturii aceluia, care a strigat Românilor să se deștepte și s'au deșteptat

Deșteaptă-te Române!

Deșteaptă-te Române! din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori nici-odată crește-ți altă soartă,
La carea să se închine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori nici-odată, să dăm dovezi la lume,
Că'n aste mâni mai curge un sânge de Român,
Și că'n a noastre piepturi păstrăm cu fal' un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian.

anul trecut peste 21 mii florini; ear' zidirea însăși costează peste 63 mii.

Mai are Asociațiunea o bibliotecă (adunare de cărți) de mare preț, căci constă din 9773 tomuri (cărți mari) și 5782 mai mici.

Comitetul Asociațiunii dă de aproape 30 ani o gazetă cu numele „Transilvania“, care a împrăștiat multă lumină în poporul nostru.

Asociațiunea a ajutat și ajută la înrățurarea tineri talentați, silitori și cu purtări bune; îngrijește ca să se scrie cărți folositoare pentru Români între cari se numără și „Enciclopedia română“, carte ce va umple un gol foarte simțit până acum.

Cu un cuvânt a făcut și face multe lucruri bune pentru înaintarea nației noastre.

De mare însemnătate este și împrejurarea, că fruntașii noștri au privilegiu de a se întâlni odată în fiecare an la adunările Asociațiunii și a se înțelege împreună despre cele mai arzătoare trebuințe ale noastre.

Încă la înființarea Asociațiunii s'au avut în vedere, ca lucrările ei să pătrundă și în cea mai din urmă comună românească și de binefacerile ei să se împărtășească toți Români din Ardeal.

Astfel ca Asociațiunea se poate lucra mai cu spor a fost împărțită acum 27 ani în 33 despărțăminte, așa: al Brașovului, al Făgărașului, al Sibiului, al Blajului ș. a.

Fiecare din aceste despărțăminte cuprinde mai multe zeci de comune, ce sunt în apropiere unele de altele, și are în frunte un comitet, povățuit de un director.

Tovarăși ai acestor despărțăminte știți cei-ce plătesc taxă de 1 fl. pe an.

Să vedem acum, care e ținta acestor despărțăminte ale Asociațiunii! Ele prin povățuitorii lor, au să vină în cea mai

de aproape atingere cu poporul și să-l lumineze:

1. Prin înființarea de biblioteci populare, stăruiind adecă, că în cât mai multe comune, ear' cu timpul în toate, să se facă adunări de cărți și gazete, scrise pentru a fi înțelese de poporul dela sate și a căuta chip și modru, ca sătenii să se îndeletnicească tot mai mult cu cetitul, fără care nu e nădejde de a ajunge la bine.

2. A cumpăra mașine și unelte economice de tot felul și a învăța pe plugari cum să le întrebuinteze.

3. A stărui, ca pe lângă școalele sătești să se înființeze și țină în bună stare grădini de pomărit, de vierit și de legumărit, apoi stupării ș. a., unde tinerimea, atât partea bărbătească cât și cea femeiască, precum și oamenii în vîrstă să aibă pildă vie înaintea ochilor despre cum să poarte o economie mai bună în toate privințele.

4. A da poporului cu ori-ce privilegiu învățături despre cum să-și îmbunătățească starea de azi cu alta mai cum se cade prin: economie, meșteșuguri, industrie și negoț.

5. Prin a îndemna și a ajuta chiar pe fiii poporului, ca să îmbrățișeze pe întrecute toate ramurile de meserii și de negoț.

6. Prin îndemnarea poporului la înființarea de tovarășii, precum: institute de păstrare și împrumut, tovarășii economice, însoțiri de cumpătare, însoțiri de pompieri și altele, cari toate sînt de un folos neprețuit pentru cultura poporului și pentru înaintarea spre bunăstare.

7. Prin luminarea poporului despre tot, ce-i folosește și-i strică, dedându-l să se desvețe de năravurile rele și să înainteze numai în bine.

Pe cum se vede, ținta ce 'și-a pus-o „Asociațiunea transilvană“, este foarte măreață și vrednică de toată lauda. Îndeosebi pururea pomeniți cu laudă vor

rămâne acei bărbați ai noștri, cari au întemeiat „Asociațiunea“: Șaguna, Șulufiu, Barițiu, Popasu ș. c. l. toți, cari au muncit fără preget pentru-ca „Asociațiunea“ să ajungă la ținta sa mult dorită.

Dar' ținta aceasta fiind încă foarte departe, pedecile ce stau în cale fiind multe și mari, ear' drumul foarte greu de străbătut, — numai prin mari silințe și multe jertfe se va pute ajunge.

Și tocmai jertfe pentru Asociațiunea din vorbă n'am prea făcut. Căci, ce sînt acei 911 membri, când numai în Ardeal ar trebui zeci, ba chiar sute de mii?

Dar' numărul mic și neînsemnat de membri ne mai dovedește, că nu este insuficiență pentru acest lucru bun și folositor; pentru-că și numai cei 911 membri, insuficienți fiind pe deplin, ar trebui să atragă după sine, fiecare, măcar 5—10 alți membri și așa din câteva sute s'ar face mii; ear' treburile Asociațiunii ar lua un alt mers mai regulat și s'ar pute vedea la tot pasul urmările unei lucrări mai spornice și mai binecuvîntate.

În timpul din urmă s'au făcut pregătirile de lipsă ca Asociațiunea transilvană să iee ca tovarăși în lupta sa culturală și pe Români din Bănat, din părțile Crișurilor și din Maramureș, adecă pe toți Români din Ungaria.

Spre acest sfîrșit s'au făcut schimbările de lipsă în statutele Asociațiunii și s'a ținut adunarea din acest an la Lugoj, în Bănat, ceea-ce s'a adus la cunoștința cetitorilor în numerii 35 și 36 ai „Foi Poporului“ din acest an.

Lărgirea cercului de lucrare al Asociațiunii a fost un gând foarte fericit, care va aduce cu sine mult bine pentru însăși Asociațiunea, cum și pentru întreg poporul românesc.

Dar' nelcungiurat de lipsă e, ca acum de-odată cu această lărgire, să se pornească din toate puterile și o lucrare intensivă, adecă să se lucreze mai mult, mai

Leată și lata frunte și caută 'n giur de tine.
Cum stau ca brazii 'n munte voinici sute de mii;
Uz glas ei mai așteaptă și sar ca lupii 'n stăne,
Ecrani, bărbați, juni, tineri din munți și din câmpii!

Priviți mărețe umbre, Mihaiu, Stefan, Corvine,
Ezica națiune, ai voștri strănepoți,
Ce brațele 'narmate cu focul vostru 'n vine,
Vieați-n libertate, ori moarte strigăm toți!

Fe voi vă nimiciră a pizmei răutate,
Și carba neunire la Milcov și Carpați!
Dar noi pătrunși la suflet de sânta libertate
Jurăm că vom da mâna, să fim pururea frați!

O mamă văduvită dela Mihaiu cel mare,
Preinde dela fii-și azi mână d'ajutor!
Și blăstemă cu lacrimi în ochi pe ori-și-care,
În astfel de pericol s'ar face vînzător!

De fulgere să peară, de trăsnet și pucioasă
Oricare s'ar retrage din gloriosul loc,
Căci patria sa mamă cu inimă doioasă,
Va cere ca să trecem prin sabie și foc!

S'ajunge istaganul barbarei semi-lune,
A cărei plăgi fetele și azi le mai simțim:
Acum să viră conta în vetrile străbune,
Dar martor ne e Demnul, că vii nu-o primim!

N'ajunge despotismul cu 'ntreaga lui orbie,
Al cărui jug din secolii ca vitele-l purtăm;
Acum să încearcă cruzii, în osrba lor trufie,
Să ne răpească limba, dar' morți numai o dăm!

Români din patru unghiuri, acum ori nici-odată
Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri;
Strigați în lumea largă, că Dunărea-i furată
Prin intrigă și silă viclene uneltiri!

Preoți cu crucea 'n frunte! căci oastea e creștină
Devisa-i libertate și scopul e prea sânt,
Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi earăși în vechiu-ne pământ

A. Mureșanu.

Doine cătănești.

Din Frăua

culesă de Aureliu Axente,
Frunză verde lemn de brad
M'a jurat Neamțu, jurat
M'a jurat Neamțu sub steag,
Sub steag roșu de mătășă

Trei ani să nu viu acasă,
Trei ani și încă o lună
Să nu-mi ved frații, nici mumă
Trei ani și o lună toată
Să nu-mi ved soră nici tată.

Măicuță al meu noroc
'L-ai pus cu lemnele 'n foc,
Au doar' 'mi-l-ai sêmănat
Astoamnă cu grâu curat,
Eu prin grâu, că am umblat
Și de noroc nu 'mi-am dat,
Grânele s'au și 'mblătit
Norocul n'a mai venit.

Vai săracă maica mea
Ea din multe m'ar scăpa
Dar' din două nu mă poate
Din cătane și din moarte,
Căci ea, dacă m'ar putea
M'ar scoate, nu m'ar lăsa

Maică, nu te supăra
Că Neamțu m'a cununa

cu plan, mai cu tragere de inimă, și luând parte la aceste lucrări un număr cât mai mare de membri, — în despărțeminte și în comune.

Acest lucru se poate ajunge foarte ușor, pentru-că poporul nostru e foarte darnic și nu e sat, în care să nu se afle, cel puțin câte 10 membri, oameni mai cu stare, cari să se aplece a ajuta cu câte 1 fl. la an pentru trebuințele despărțemintului. Și socotind, că fiecare despărțemânt constă numai din 20 comune, cu chipul acesta s'ar pute aduna în tot anul la 200 fl.; ear' cu acești bani s'ar pute începe aici un lucru bun, dincolo altul, apoi fie bibliotecă, fie ajutorarea copiilor la învățarea de meserii, fie înființarea de grădini sau altceva, după-cum cer împrejurările feluritelor despărțeminte.

E ciásul al 11-lea; am ajuns la timpul, care nu mai suferă amănare și ori-ce clipă pierdută aduce cu sine rele, cari poate nici-odată, ori doară numai cu greu se vor pute îndrepta.

Ear' răul, trebuie să spunem, nu vine dela poporul de rând, dela plugarii nostri, ci să ne ierte ciustii cărturari, în multe locuri dela domnia lor. Căci dacă în vre-o 20 de sate, spre pildă, câte se află în un despărțemânt, nu se găsesc nici chiar acum 2—3 bărbați plini de râvnă pentru treburile Asociațiunii, trebuie să ne perdem nădejdea de un viitor mai bun pentru nația noastră.

Ca până acum nu mai merge. Toate despărțemintele Asociațiunii transilvane trebuie să se pună fără întârziere pe lucru. Cele-ce au adus jertfe datoare sunt să aducă îndoit și înzecit, ear' cele-ce au făcut mai puțin ori chiar nimic, să se pună și ele pe muncă, urmând celor-ce au fost până acum în frunte și chiar întrecându-le.

Sântem din cale afară asupriți și în multe privințe chiar ținuti în loc ca să nu putem înainta în cultură. Prin mijlocirea Asociațiunii transilvane însă am fi

Cine va fi nevasta
Pușca și cu sabia,
Ear' nănași cine vor fi
Generarii, maiorii
Și tu maică vei jeli
Pân' acasă voi veni

Nesățule, arză-te focul
La mulți ai mâncat norocul
Și te bați să-ți mănci ș'al meu
Nu-ți ajute Dumnezeu.
Dumnezeu ți-a ajutat
Ș'al meu noroc l-ai mâncat

Du-te dor, du-te amar
Du-te de te pune 'n deal,
Că-i destul acum de-un an
De când tot trag la amar.

putut face mai mult decât am făcut, căci nime nu ne-a împedat. Dar' ce n'am făcut, să facem de aici încolo, spriginind toți de-a rândul Asociațiunea transilvănească, care trebuie să devină pentru noi o anghiră de scăpare din primejdioasa vâltoare în care am ajuns.

Împăratul nostru în România.

Au fost frumoase sărbători în România cu privilegiul petrecerii Împăratului și Regelui nostru acolo, au fost atât de înălțătoare, s'au petrecut așa de cu rânduială și atât de impunător, încât au pus în uimire și mirare pe înaltul oaspe și pe toți străinii, ear' pe noi ne lude amănă a mai scrie, a mai spune unele amănunte despre ele iubitorilor nostri cetitori.

După-ce s'au sfârșit sărbătorile dela Poarta-de-fer Împăratul și Regele nostru, după-cum făgăduise mai de mult, a plecat să facă vizită Regelui Carol și astfel și poporului român. În dimineața zilei de Luni, 28 Septembrie, a sosit M. Sa la stația română Verciorova, unde a fost salutat de primul ministru și de ministrul de războiu Budișteanu, pe cari 'i-a trimis în calea Sa Regele Carol. De aci înainte mersul este o cale triumfală; la fiecare stațiune mai mare înaltul oaspe este salutat de salve de tunuri, cari răsună îndată-ce se zărește trenul, ear' întru întimpinarea lui es musicile militare, cari cântă imnul împăresc, căpeteniile civile și militare, școlarii cu profesorii lor ș. a. tot ce este mai ales, mai fruntaș și pe lângă aceasta *poporul peste tot locul în haină de sărbătoare*.

Cu privire la popor se spune, că înainte de sosirea Împăratului, când se înfrumșeau Bucureștii, a întreat primul pe Regele Carol, cum li plac înfrumșetările sau decorațiile?

— Sânt frumoase, răspuse Regele, dar' crede-mă, că *cea mai frumoasă decorație e poporul*.

Și poporul, țeranii au priceput cuvintele rostite de iubitorul Rege, astfel, că pretutindenea ei s'au înfășoșat în număr mare, bărbați și femei, în frumoase haine sărbătorești.

Împăratului nostru 'i-a făcut aceasta o plăcere deosebită, căci pretutindenea El privia cu nesăț la țerani, minunându-se de statura voinică a țeranilor și de portul țerănesc încântător.

Dar' să ne întoarcem la păsurile călătoriei.

La orașul Craiova îl aștepta pe înaltul oaspe al țerii capul ei, Regele, cu o strălucită suită și aici 'i-s'a făcut o primire frumoasă.

Cea mai frumoasă primire însă a fost la București. Orașul București era înfrumșetat minunat, arcuri de triumf cu cununii de flori, steaguri pe toate casele,

apoi pe unde era să treacă Împăratul casele învelite cu covoare scumpe și cu flori, aceste precum și mulțimea de oameni, cari furnicau pe ulițe, dădeau celui mai de frunte oraș românesc o înfășoșare încântătoare.

Oaspeții veniți inadins dela țeară au fost de față vre-o 30—40 mii.

Trenul împăresc a sosit la București după 3 ciasuri; la gară îl așteptau Maiestatea Sa Regina, Principele și Principesa moștenitoare, ministrii, primul și alți fruntași ai țerii.

Bubuitul tunurilor dela Chitila a vestit orașului, că trenul sosește. La gară între altele primul a imbiat pe M. Sa după frumosul obicei strămoșesc, *ca pâne și sare*, cari se aflau pe o tavă scumpă de aur.

Mersul dela gară până la palatul regesc, a fost earăși un mers triumfal. Împăratul nostru și Regele Carol se aflu într'o trăsură, trasă de patru cai negri; după ea urma trăsura Reginei, la care erau înhămați asemenea 4 roibi negri, apoi urmau celelalte trăsuri. De-a lungul ulițelor erau înșirați soldați, ear' la spațele lor stăteau îndesuiți o mare lume de oameni. Îndesuiala era așa de mare, încât două doamne au amețit. ear' un om care să urcase într'un arbore, ca să poată vedea mai bine, a căzut jos și s'a rănit greu. Soldații și oamenii au primit trăsurile împărescești și regale cu urale foarte însuflețite, cari gândeau că nu se mai sfârșesc.

După intrare au urmat alte sărbări, primiri la palat, prânz de gală, la care Regina, Principesa și celelalte doamne de curte s'au înfășoșat în *haină națională țerănească* ș. a. Seara a fost orașul iluminat frumos, apoi musicile militare au dat un concert, la care soldații au cântat din gură, însoțiți de musică imnul:

Doamne ține și protege
Patria și pe Împărat, ș. a. m. d.

ceea-ce a mișcat mult pe Împăratul nostru

A doua zi Marți, în 29 Septembrie dimineața, a fost dezlărea trupelor, pe câmpul dela Cotroceni, fiind de față pe lângă Împăratul nostru, toată curtea română. În fruntea trupelor a stat însuși Regele Carol și soldații au trecut în fața Împăratului așa de regulat și frumos, încât publicul bătea mereu din palme, ear' Împăratul a strâns în mai multe rânduri mâna Regelui Carol, semn, că *l-a îndestulit pe deplin defilarca și finuta militarcașă a soldaților*.

Aceasta este un lucru mare. Înălțatul nostru Împărat e cunoscut în întreaga Europă, ca mare pricepător în ale armatei. Și dacă El a fost răpit de armata română, e semn, că *ea este bună și numără mult în cumpănă*.

Sărbătorile s'au urmat mai departe în aceeași zi la Sinaia, unde se află minunatul castel al Regelui Carol. Aici, ca

și la București, a fost strălucită primirea și celelalte sărbări. Vilele din Sinaia și calea dela gară până la palat au fost frumos împodobite cu steaguri, flori și verdeață; asemenea erau mai multe arcuri de triumf frumoase.

La unul din acestea erau legați patru vulturi vii și frumoși. Când trăsura Împăratului și Regelui sosi la arc, se tăiară funiile și vulturii sloboziți sburară vesel în văzduh. Aceasta a surprins pe Împăratul și 'i-a plăcut mult. Dela Sinaia Împăratul a plecat, în urările mulțimii, acasă, trecând Marți noaptea prin Ardeal.

Românii din România pot fi veseli și mândri, că au fost cinstiți cu visita unui mare și puternic Împărat și că 'i-au putut face o primire, despre care trebuie să mărturisească și dușmanii, că a fost fără păreche.

Cu două măsuri.

(Sc.) Cât de departe merg stăpânitorii nostri de azi în neîndreptățirile și rolniciile lor ne mai pomenite, se poate vedea între altele și din faptul, că într'un chip se poartă ei față de Unguri și într'altul, cu totul deosebit, față de noi. Prilegiuri întru dorinderea acestei *pedtoase* măsurări cu două măsuri avem mii și mii.

Eată spre pildă, unul dintre cele mai noue prilegiuri de acest fel, care ne arată cum nu se poate mai deplin purtarea din cale afară îngăduitoare ce o au ei față de ai lor și purtarea ne mai uzit de sălbatică, de care suntem împărțești noi Români:

Locuitorii comunei Makaria, cott. Bereg, au izbucnit zilele trecute într'o adevărată revoltă, din pricina statoririi unei brezde. Eată pe scurt cele întâmplate: Conte Ervin Schönborn are la hotarul comunei Makaria o moșie de 674 de jugăre. Lângă această comună are un pământ de 99 jugăre. Amândouă locurile sunt sălbatic, acoperite de arini, trestie și pipirig, între cari breazda de despărțire a fost cu totul copleșită și a dispărut. Conte Ervin cu oamenii sei breazda și totodată porni la judecătoria cercuală din Illava judecată pentru statorirea brezdei. Comuna Makaria împotriva însă pe conte, de oare-ce se simțea răzbită prin statorirea brezdei. Judecătoria însă în folosul contelui și fără a mai considera dreptul de recurs porunci să se împotriva hotărârea. Împlinirea ar fi avut loc la 19 Septembrie n., dar' atunci vre-o 200 de țărani, înarmați cu coase și topoare o zădărniră, pentru-că cei 3 gendarmi, cari se țineau de față nu cutezară a da piept mulțimii. La 22 Septembrie n. însă, executorul judecătoresc eșt însoțit de 21 gendarmi la fața locului. La aceasta locuitorii comunei deja din ziua de ziuă traseră clopotele și 500 de țărani, înarmați cu coase, furci și topoare apărură la loc cu pricina. Țăranii prinseră pe toți aceia, cari nu luaseră parte la prima răscoală, scuseră în pădure 30 de oameni armați, de femei și copii, și culcară pe brazdă și spuseră odată cu capul nu vor lăsa să se statorească brezda. Judele cercual și protopretorul apărură

la fața locului se încercară în fel și chip a liniști pe răsvărțiți, dar' înzădar. Acestia amenințau cu moarte pe ori-cine ar culeza să se apropie de pământ. Atunci slujbașii voind a ocoli vătura de sânge, se retraseră din nou împreună cu gendarmii. 6 inși au fost fuchiși și deși judecătoria cercuală s'a îngrijit de soldați se nădăjduiește, că după închiderea celorlalți se va putea face și fără soldații așteptorii pacea și liniștea.

Ce grozavă deosebire între această răsvărire și înfricoșatul măcel dela Mehadica! Acolo oameni nevinovați și nearmați au fost pușcați fără milă, unii chiar din fugă, numai pentru-că au cutezat a cere nescăi lămuriri primarului, aici oamenii răsvărțiți și înarmați, cari au amenințat chiar cu moarte, au fost lăsați să-și facă mendele în dragă voce.

Și pentru-ce toate acestea?... Pentru-că cei din Mehadica au fost Români, cei din Makaria — Unguri!

Dar' scris e în cartea de veci a Celui de sus, că cel-ce cu două măsuri măsură, nu împlinește voia Domnului, ci împotriva-'i lucră, ear' cel-ce lucră împotriva Domnului, pe sine însuși se nimicește!...

DIN LUME.

România.

Cu prilegiul vizitei M. Sale Domnitorului nostru în România foile din țeară și străinătate au răspândit știrea, că România ar fi intrat cu deservire în întreita alianță (Germania, Austro-Ungaria și Italia). Oamenii cumpănitori din România au declarat însă știrea de neadeverată.

Francia.

În săptămâna aceasta Țarul Rusiei cercetează Parisul, unde va rămâne două zile, anume, din 7—9 Octombrie n. Francezii fac cele mai întinse și mai strălucite primiri în vederea acestei înalte vizite.

Statul a hotărât a da aproape 3 milioane de florini pentru cheltuelile de lipsă, ear' orașul Paris 1 milion.

Serbia.

Se vestește, că pe la începutul lunii viitoare Alexandru, regele Serbiei, va cerceta pe Carol, Regele României la București.

Turcia.

Stările din slăbănoaga Turcie urmează a fi din zi înainte tot mai amenințătoare. Toate țările mai mari din Europa au îngămădit în diferite părți ale mării Egeice corăbii de războiu. Se vorbește, că în vederea turburărilor din Turcia s'ar fi încheiat între Rusia și monarhia noastră o alianță încă pe când trăia prințul Lobanov, ministrul rusesc pentru treburile din afară.

SCRISORI.

Vrednic de laudă.

Onorată Redacțiune!

În „Câmpia“ Transilvaniei trăește un scriitor popular, a cărui fapte românești sânt vrednice de laudă și de urmat. Aron Boca Velchereanul a dat la lumină până azi nu mai puțin ca 9 cărți, scrieri menite pentru luminarea poporului seu.

Nu ar fi frumos, dacă nu ar eșt la lumină unele din frumoasele fapte ale acestui cinstit bărbat, care e poate, cel mai desinteresat scriitor din veacul acesta.

Pomenirea faptelor frumoase nasc emulațiune și emulațiunea produce înaintare. Eată pricina pentru care cer ospitalitatea „Foi Poporului“, spre a-'mi da voce să înșir vredniciile scriitorului popular Aron Boca Velchereanul.

Scriitorul popular amintit, din cărțile scrise și menite anume pentru poporul sătean român, de cuprins parte religio-moral, parte instructivă, parte umoristice — de petrecere — adică din: „Lira Sionului“, „Sfaturi de aur“, „Floxera omenirii“, „Lacrămi funebre“, „Țiganul la mănăstire“, „Țiganul în rai“, „Țiganul și magnatul“, „Dialogul Țiganului cu San-Petru“, „Doinele și jocul Țiganilor“, în anul acesta cu prilegiul luării examenelor de vară a dăruit spre a se da ca premiu prin domni protopopi tractuali la pruncii sârmani și stăruitori în învățatură din școalele sătene 610 exemplare, și anumit:

1. În protopopiatul Pogăcelei 300 cărți în protopopiatul Reghinului 150 cărți; într'al Coșocnei 120 cărți, ear' în Velcheriu pentru pruncii școlari 40 cărți.

2. În anul trecut pentru „Biblioteca populară“ înființată la Murș-Ludoș a dăruit 100 de cărți, fiecare de cuprins deosebit.

3. A dăruit cărți la nenumărați Români săteni și la diferite biblioteci.

Astfel numărul cărților dăruite de acest scriitor popular trece peste o mie.

Eată scriitorul fără de arginți! scriitor adevărat popular, pentru poporul lipsit de bani!

Din acestea se poate vedea ușor, că acest om muncește și scrie călăuzit numai de dorul de a vedea pe țeranul român deșteptat și isteț. Nu scrie dl Boca Velchereanul pentru bani, nici nu așteaptă altă răsplată, decât înaintarea în învățatură a poporului sătean român, din mijlocul căruia a eșit și dñsul, ear' azi trăește în mijlocul lui, gustând împreună cu dñsul binele și răul, dulcele și amarul.

Deci în semn de răsplată are mulțumirea și recunoștința poporului sătean român pentru care trăește, cu marele dor de a-'l putea ajuta și mângăia.

Fie dl Aron Boca Velchereanul de pildă vrednică de urmat din partea altora din neamul nostru!

Ear' noi, cari vedem rolul ostenelelor sale, cari vedem, că scrierile sale împărțite la popor stîrnesc gustul de cetit și deșteaptă minți, încălzind inimi, să strigăm: Trăească marinosul scriitor popular și cărturar dl Aron Boca Velchereanul!

Un preot de pe Murș.

Colindreți millenari.

Primim earăși niște vești foarte supărătoare, vești împărțite nouă de către unii Români, cari s'au amărit până în adâncul inimii lor, la vîzul gloatelor,

care au pornit la Pesta, la tirgul zdrențelor, pentru-ca să-și facă mână bună cu cei dela putere, să capete vre-un os de ros. Eată scrisorile:

Din giurul Dobrei.

Între ființele decăzute și necăjite, care au ascultat de sfatul puternicilor și au pornit la Pesta sunt și următorii: Ioan György, dascăl în Stănești Ohaba, om, care la examen n'a putut arăta, că școlarii cunosc literile cele mici, apoi soțul lui Aron György din Paru, care la examen a cântat cu copiii ungurește. Ura, tanitó bácsi!

Prinși în ghilț au mai fost și primarul Hírbei György, cantorul Hírbei Miklós (Bublea), Simeon Pász, hotelier, notarul Moldovan János, un Român verde ca iasca, cu soțul d-sale Kriszta József. Au mai strălucit în această campanie și ochii cei albaștri ai poștarului Adam Lesnican. Societatea aceasta, adevă zărul acesta mai avea lipsă și de muscanul Câmpurean din Gura-Dobrei. Au mai fost și alți slăbănogi din opidul acesta românesc, dar' nu s'nt vrednici nici cerneala de lipsă pentru smintirea lor. Au mai luat parte primarul din Mihăești, Aurel Ognean și Caba György, primar căpătuit în Roșcani, Turk János, fiitor pădurar din Roșcani, ear' Gostae Nicolae, primar în Lăpușnic a trimis în Pesta pe un Țigan din Dobra, căruia i-a dat 5 fl. prețul celor prețuiți. În lada de transport a mai încăput și trimisul primarului Lazar Seleşan din Rădulești. Ca isbitură la cântare a mai fost aruncat și „menunatul” Bordei Buracă din Stregonea, care a pus pe șubă tricolorul ungureasc. *O ramură verde.*

Din Alba-Iulia.

Din Alba-Iulia s'au dus la tirgul de zdrențe următorii: Șerban Remus, Ioan Tașian și Petru Gherman. Cești doi din urmă au căpătat ajutor din fundațiunea „Andronic”. Victor Papiu la începerea sărbătorilor millenare o pus și steag unguresc la casa sa. Oare vrednici au fost acestia de sutele ce le-au păpat din fundațiunea „Andronic”?

Iosif Sibțian.

Din Calvaser.

Deși s'a abătut mult fisolgăbirul nostru, Teodor Lázár, cel-ce a palmuit pe Ioan Lupu din Boarta, ca să ducă cât să poate de mulți Români la tãmbălăul și carnea de cal din Pesta, totuși nu i-a reușit. Din Boarta nu a voit nime să meargă, nici chiar judele. Totuși din Calvaser și-a găsit o oale rătăcită cu numele Surdu Gligor. Toți Românii îl osândesc pentru fapta asta a lui. Rușine să-i fie.

Un Român.

Pentru „Revista Orăștiei”.

Onorată Redacțiune!

În nrul 38 al „Revistei Orăștiei” din 26 Septembrie a. c., s'a publicat din Bistrița corespondența intitulată „O voce din popor”.

Această corespondență este afirmativ subscrisă și de mine, Stefan Sasu.

Declar, că acea corespondență este plină de neadevăruri.

Declar, că numele meu s'a întrebuițat la făurirea acelei corespondențe fără știrea și învoirea mea, ear' subscrierea numelui meu este falsă, apocrifă, nu este a mea.

Pe falsificătorii subscrierii numelui meu îi voi da judecătii.

Dau și subscriu această declarațiune înaintea la 2 martori, ca să se publice în „Revista Orăștiei” din Orăștie și în „Foia Poporului” din Sibiu.

Bistrița, 6 Octomvrie 1896.

Înaintea noastră ca martori:

Grigore Scridon.

Sasu Stefan,

Ioan Morariu.

intrep. sicar.

CRONICĂ.

Cătră cetitori. Retrăgându-se dl E. Măglașiu dela redactarea mai departe a acestei foi, vin a înștiința pe iubii cetitori, că începând cu numărul de azi mi-s'a încredințat mie redactarea și conducerea sau dirigiarea ei. Cu drag am primit această sarcină, bine știind, că ținta „Foi Poporului” este *înviatarea poporului*, îndeosebi a țeranilor români, pe care eu îi prețuesc și îi iubesc atât de mult. Voiu lucra după neînsemnatele mele puteri, ca foia să fie de folos fiecăruia, care o cetește, ca să-l lumineze și să poată trage învățături folositoare din ea. Astfel rog pe iubii cetitori și prieteni ai foi să o spriginească și mai departe și să caute a o răspândi în toate părțile, ear' pe onorații corespondenți îi rog a mă ajuta la redactare, trimițând știri de însemnătate, pentru-ce și redacțiunea în schimb, va răspunde la toate întrebările ce i-se fac.

Silvestru Moldovan.

„Unde vi-e episcopul?” Când M. Sa Domnitorul nostru mergea spre Orșova cu trenul, uu lucru înduioșetor s'a petrecut la gara dela Lugoj. Un public numeros aștepta sosirea trenului. Când trenul intră în gară, publicul isbucni în strigăte însuflețite. Maiestatea Sa salută surizând prin fereastra vagonului seu. În publicul adunat Domnitorul zări pe un canonic bătrân, care răzimat de o cârjă, își ținea mâna la ochi pentru de a pute vedea pe Maiestatea Sa.

Deodată Domnitorul se coborî din tren, și spre mirare merse drept spre bătrânul canonic, care nu era altul decât *Sufan Moldovan*, cel mai vechiu canonic din diecasa Lugojului.

— „Unde vi-e episcopul?” întrebă M. Sa.

— „Maiestate”, răspunde bătrânul canonic, foarte mirat, „scaunul diecesei noastre o gol; vicarul a plecat la Orșova pentru de a-și aduce supunerea înaintea Maiestății Voastre”.

— „Ah da e gol! În curând va fi ocupat!”

— „Maiestate”, zise apoi canonicul bătrân, mișcat adânc, „n'am mai văzut pe Maiestatea Ta de patruzeci de ani. Acum pot muri liniștit”.

Măniile bătrânului canonic tremurau. Trebură să-l spriginească. Adânc mișcat Monarhul aprcă mâniile moșneagului, le ținu pe o clipită într-ale sale, și apoi îi zise:

— „Rămâi sănătos!”

Între strigătele însuflețite ale publicului, care era adânc mișcat de această scenă, M. Sa plecă spre tren, și urcându-se se așeză din nou la fereastră și mulțumii cu salut milităresc mulțimii. În mulți o hi se puteau vedea lacrimi de înduioșare; cel mai fericit era însă bătrânul canonic Moldovan.

Nepedepsit! În 1 Octomvrie st. n. s'a judecat înaintea tribunalului din Alba-Iulia procesul părintelui din Trëmpeole, *Ioan Motora*, acusat, că ar fi vătămât pe gendarmi, când i-au făcut acestia, îndată după procesul Memorandului, cercetare la casă. De data asta — *minune mare!* — judecata s'a sffrșit *fără pedepsirea acusatului*, deoarece ce mărturisirile martorilor au fost odată într'un chip, altă-dată într'altul, așa că nu s'au putut lua de *adevărati*. Dar' strajnicul procuror tot nu s'a lăsat cu una cu două, ei a dat recurs — vezi Doamne! — împotriva hotărîrii tribunalului.

Dar împărătesc. Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru a dăruit cu privilegiul visitei Sale în România, *dozedsprezece mii de lei* pentru săracii din București și zece mii de lei pentru servitorii curții regești din România.

La tirgul milenar! „Tribuna” scrie: Goana asupra sufletelor românești, purtate pe la icoane, în tirgul de zdrențe din Budapesta, nu s'a sffrșit încă. Solgăbirile, cari până acuma nu au putut ademeli lumea românească cu promisiuni și amenințări s'an pus pe lucru cu

înmulțite puteri acuma, când tirgul e pe sffrșite. Și fiindcă nu e pădure fără uscături, le reușeste a pune mâna pe câte 2—3 rătăciți din fiecare comună pusă sub stăpânirea lor, cu cari pornesc apoi la „paradă”. Astfel ni-se scrie, că din giurul Năsăudului vre-o 80 de Români au plecat la expoziția millenară. Între acestia se află preoți, învățatori, notari, primari și alți Români fruntași. Din Bocșamontană ni-se telegrafează, că zilele acestea au plecat cam 300 de Români din cercul Bocșei la expoziția din Budapesta. Firește, atât cei din giurul Năsăudului, cât și cei din giurul Bocșei, s'nt conduși și țirți de fibrău, care ține să-și înmulțească vrednicile „patriotice” înaintea stăpânirii.

Alegere de învățator. Dl *Avram Igna*, învățator în *Sabolciu* a fost ales cu aclamațiune de învățator la *Ineu* (Kis-Jenő), com. Bihor (posta Mező-Telegd).

Capelan osândit. În Săptămâna trecută tribunalul din Cinci-biserici a osândit pe capelanul *Matia Rudolf* din Szaszvár, la 6 săptămâni temniță și 300 fl. amendă, pe curând: că ar fi ațțat împotriva legilor politice bisericesti.

Pertractare cu pușcături. La o pertractare judecătorească, ținută în zilele trecute într'un oraș din Serbia, s'a petrecut un fapt ne mai pomenit de farios. Unul dintre juzi, smțindu-se vătămât de avocatul care apăra pe un acusat, s'a infuriat într'at. Încât a slobozit mai multe pușcături asupra acestuia. Din norocire înse nici un glori n'a nimerit.

Mai nou.

Marti (6 Octomvrie n.) a avut loc înaintea curții cu jurați din Cluj procesul pornit împotriva a 7 femei române de perdutul învățator român din Boița Soldja Miklós. Dintre acuzate, **Ana Istrate** a fost osândită la **2 săptămâni temniță și 140 fl. pedeapsă în bani**, ear' **Maria Necșan** la **110 fl. pedeapsă în bani**. Celelalte 5, anume: **Ana Constantinescu**, **Maria Silvestru**, **Paraschiva Branca**, **Maria Iordan Cloaje** și **Ana Balaban** n'au fost pedepsite.

Apărătorul acusatelor a fost dl **Dr. G. Ilea** din Cluj.

Acuzatele, și mai ales **Ana Istrate**, s'au purtat cât se poate de vrednic, încât au pus în nimiră chiar și pe juzi și jurați.

POSTA REDACȚIEI.

Nicul. Iacob. Îți recomandăm pe Dr. Iosif Erdélyi, avocat. Locuința: Budapesta, ulița *H...*
Abonentiul nr. 4300. Dacă străinul inteligent e *Neam!* Îți recomandăm cartea: *Cionca, Praktische Lehrgang der rom. Sprache.* (Prețul 1 fl. 30 cr.) și *Müller, Lehrgang d. rom. Sprache.* (80 cr.) — Dacă e Maghiar recomandăm: *Kozma Endre, Român maghiar* (1 fl.) — Fiecare se poate procura dela „Tipografia” din Sibiu.

Teod. Popa. Inv. Chelmac. Vă recomandăm pe dl *Dr. Vuia* dela Arad. (Srtada Szina, în arhivă seminarului român.)

Vasile M. In Feniac. Vieța sfântului Vasile cel-nou, costă 70 cr. Să poate procura dela librăria noastră, „Tipografia”, Sibiu. — „Deșteaptă-te Române” în foia numărului de azi.

Abonent Nr. 7497. Trebuie să înștiințezi lucrul preturei (fibrău), de unde i-se va spune, ce ai să faci. St. Scafiță în Berlisce. Insoțirea industrișilor nu se mai face. Poți subscrie acții la societatea nouă „Concordia”, până în 15. Oct. Cere prospect dela „Albina” din Sibiu.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 8 Octombrie n.

Timișoara: 68 40 88 49 10
 Viena: 80 47 35 37 16

Tragerea din 7 Octombrie n.

Brünn: 25 35 8 84 29

Tirgurile din săptămâna viitoare după cal. vechiu.

Luni, 30 Septembrie: Bârgău, Crasna, Orhei.
Marți, 1 Octombrie: Brețcu, Micăsasa, Sepși-Sân-Georgiu, Terebeș.

Joi, 3 Octombrie: Dicio-Sân-Mărtin, Năsăud, Paraid, Petroșeni, Suia (Szinye), Ileanda-mare.

Vineri, 4 Octombrie: Ileanda-mare, Aiud, Archita, Carfalău, Hălmașul-mare, Tăgăd, Gross-Eidau.

Duminică, 6 Octombrie: Séc.

Calendarul săptămânii.

Zile	Calendarul vechiu	Calind. nou	Soarele
	Dum. a 20-a d. Ros., gl. 3, sft. 9.	rés.	ap.
Dom.	29 Cuv. Chiriac	11 Emilian	6 33 5 27
Luni	30 Muc. Gregoriu	12 Maximilian	6 35 5 25
Marți	1 Apost. Anania	13 Coloman	6 36 5 24
Mierc.	2 Muc. Ciprian	14 Calist	6 38 5 22
Joi	3 M. Dionisie Arcop.	15 Teresia	6 40 5 20
Vineri	4 Păr. Ieroteu	16 Gallu	6 41 5 19
Săb.	5 Mucenița Haritina	17 Hedvig	6 43 5 17

Cărți noue.

Au mai apărut în „Biblioteca pentru toți”, de sub direcția dlui Dumitru Stăncescu:

Nr. 72. G. T. Buzoianu, „Cugetări asupra pop. vechi Egiptul”.

Nr. 73—74. A. Vlăhuță, „Dan”, roman, partea I.

Nr. 75. Alex. Z. Sihleanu, „Arta intimă”.

Nr. 76—77. A. Vlăhuță, „Dan”, partea II. și ultimă.

Nr. 78. Augier & Sandeau, „Gineea lui Poirier”.

Nr. 79. Anton Pan. „Nastratin răzbat”.

Fiecare număr costă 16 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei” mai înainte de Institutului Tipografic.

În „Biblioteca de popularizare”, ce se tipărește la Kallian și Ignat Samitca în Craiova au mai apărut:

Nr. 22. „Un roman în nouă scrisori”, de F. M. Dostoievski, traducere de I. Hăușar.

Nr. 23. „Poesii” de Sully Prudhome, traducere de A. Steurman.

Fiecare număr costă 16 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei”.

În „Biblioteca nouă”, ce se tipărește la Craiova în editura lui D. I. Benvenisti au apărut următorii numerii:

Nr. 1. Lord Byron, „Mazepa”, poemă în versuri, trad. de Coșbuc.

Nr. 2. O. Lugoșianu, „Boscărie”.

Nr. 3. D. Teleor, „Povestiri”.

Nr. 4. A. Lupu Antonescu, „Din viața săracă”.

Nr. 5. Maria Baiulescu, „Note și impresii”.

Nr. 6. Vasile D. Păun, „Catastrofa Neclungilor”.

Nr. 7. Sextil Pușcariu, „Schife”.

Fiecare număr costă 8 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei”.

E un ce cunoscut, că toți articlii pentru îngrijirea rațională a părului, a gurii, a dinților, a teintului etc., mai departe toate săpunurile medicale și cosmetice pentru toaletă, precum și parfumările și toți articlii ce taie în ramul acesta se pot cumpăra mai bine și mai avantajos numai în vânzătorii (pravălii) speciale. [2071] 4—6

Acolo se poate afla depositul cel mai bogat.

Nu se poate afla aci nici o marfă răncedă, aruncată sau chiar rea, pentru-că prin marea circulație neconținut vin numai articlii proaspeți.

Cel mai ieftin izvor de cumpărate acolo, pentru-că prin comanda directă din fabricile cele mai mari și mai renumite din și afară de țeară, în vânzare vine numai marfă eșită din mâna unor oameni cu acuratețe și pricepători în aceasta.

Ori-cărei întrebări în respectul acesta i-se va da răspuns grabnic și gratuit.

I. Vânzătorie specială: Sibiu, Parfumeria Meltzer, Str. Cîsnădiei, (Palatul Comandei de corp).

Zilnic în legătură cu posta; chiar și cele mai mărunte comisii se vor îndeplini conștientios și sub discreție cât se poate de grabnic.

Daniel Meltzer jun.,

Fabrică de mărfuri de uns, de săpun și de toalete (înființată la 1848), Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani; se află la [1969] 9—20

IULIU ERÖS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint. Edificiul „Transilvaniei”. Sibiu. Strada Cîsnădiei nr. 3.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA” ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868 [803] 65—

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:
 a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
 b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viața
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urocă la **960.343 fl. 42 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cîsnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Dr. Vuia,

reîntors dela **Băile Herкулane**,
'și-a reluat practica medicală în Arad,
str. Sina nr. 1 b), vis-à-vis de seminar.

[2179] 1—1

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)
de

George Barițiu.

Partea întreagă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde încă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagini) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 până în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 până la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 până la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

[3632·11—12]

Kathreiner
CAFEA DE MALTA KNEIPP

Se capătă pretutindeni. - ½ Chilo 25 cr.

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?

Aceasta e o cafea adevărată pentru familie și sănătate, care prin modul de fabricațiune a lui Kathreiner are plăcutul gust de cafea de boane și numai prin această, fără de celelalte avantagii, se deosebește această cafea de maltă de toate celelalte produse.

Cafeaua-Kathreiner este cel mai gustos, sănătos și leștin surrogat la cafeaua de boane. E un product curat al naturii în boane întregi și se usează cu mare avantajiu în locul celei măcinate,

în locul acelor surogate pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător necontrolabile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedit adese de falsificate prin adausuri străine. Începând cu o terțialitate, se poate amesteca mai târziu cafea de boane cu cafea Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprețuit asupra sănătății, dobândești și un câștig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se dovedește ca un bun mijloc de consumat în Institute publice și în sute de mil de familii. Și pură adică fără adaus de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beutură gustosă.

Nici o gospodină conscientioasă sau mamă, nici un iubitoriu de cafea în genere, să nu întârzie, ca pentru propria sănătate să se folosească de cafeaua de maltă Kneipp. Numai să fie cu luare aminte la netrebnicile imitațiuni, prin cari publicul mereu este expus înșelăciunii și să considere la cumpărare marca de pe pachetate originale albe cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați să fiți momiți! Veritabilul „Kathreiner“ nu poate și nu-l permite să se vândă cumpeții, sau în altfel de pachetagi.

„LUGOSANA“

Institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri spre fructificare
sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anuț de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ 60 „ „ 5 $\frac{1}{2}$ %;
- c) „ făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat. După starea cassei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 22—

Diracțiunea.